

To: 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Fri 4/17/2020 8:21:19 AM
Subject: RE: Mondkapjes
Received: Fri 4/17/2020 8:21:20 AM

5.1.2e

5.1.2e en ik bellen om 11.30u met 5.1.2e.
 Wil je even kort aansluiten?

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>
Sent: vrijdag 17 april 2020 10:14
To: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>;
 <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>
Subject: FW: Mondkapjes

Ter info

From: 5.1.2e
Sent: vrijdag 17 april 2020 10:13
To: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>
Subject: FW: Mondkapjes

Hi 5.1.2e

Wat ik hier zie gebeuren klopt niet. Er wordt dubbelwerk gedaan en er worden inhoudelijke conclusies getrokken die niet kloppen. De interpretatie van het effect van mondmaskers hoort bij ons, bij de inhoudelijke experts; wij zitten in de materie en zijn aangesloten op de relevante netwerken. Ik wil je met klem vragen om de gedragsgroep zich te laten beperken tot advies over de helderheid van de boodschap en niet over de inhoud.

Graag contact hierover zsm.

Groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>
Datum: 16 april 2020 om 16:53:56 CEST
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>
Onderwerp: sv artikel Howard et al.

Hoi 5.1.2e

Ik heb het prio artikel gelezen. Hierbij een samenvatting van de resultaten:

Howard et al. (2020) hebben een literatuurreview artikel geschreven over de effectiviteit van mondkapjes als maatregel om te voorkomen dat het virus zich verspreid. Het idee is dat als iedereen een mondkapje zou dragen om zichzelf te beschermen om geïnfecteerd te worden, dit ertoe leidt dat uiteindelijk iedereen beschermd wordt. De review laat onder meer zien dat er laboratorium bewijs is dat huishoudelijke maskers (dus niet de voorgeschreven maskers voor zorgprofessionals) enige filtercapaciteit hebben in het relevante druppelgroottebereik, evenals enige werkzaamheid bij het blokkeren van druppeltjes en deeltjes van de drager. Dat wil zeggen, deze maskers helpen mensen hun druppeltjes voor zichzelf te houden. De resultaten van gereviewde empirische studies suggereren dat maskers een belangrijke rol kunnen spelen bij de broncontrole voor de huidige uitbraak van het coronavirus.

Een van de zorgen rondom het gebruik van mondkapjes is dat het zou leiden tot 'risico compenserend gedrag' doordat ze de beschermende werking van mondkapjes overwaarderden. M.a.w. dat mensen andere maatregelen minder goed gaan uitvoeren, bijv. minder goed afstand gaan houden tot anderen. Deze zorg wordt ook geuit in het kader van andere preventiestrategieën rondom verkeersveiligheid (bijv. het gebruiken van een helm door motorrijders) en bij HIV preventiestrategieën. Onderzoek naar deze onderwerpen vindt echter geen toename van

nadelige resultaten op populatieniveau, maar eerder verbeteringen in veiligheid en welzijn, wat suggereert dat zelfs als risicocompensatie optreedt bij sommige individuen, dat effect wordt overschaduwd door de verhoogde veiligheid op populatieniveau. [Dit is niet getest in de corona context].

In het artikel wordt ook verwezen naar onderzoek dat stelt dat alleen geïnfecteerde mensen mondkapjes laten dragen contraproductief is. Naast het feit dat mensen vaak niet weten of ze besmet zijn (vaak heb je nog geen klachten als je al besmettelijk bent), kan het dragen van een masker ook tot stigma leiden. Om dit te voorkomen, zouden mensen ervoor kiezen geen mondkapje te dragen.

Een voordeel van het aanbevelen van het door iedereen laten dragen van een mondkapje zou zijn dat het dient als een zichtbaar signaal en een herinnering aan de pandemie. En gezien het belang van ritueel en solidariteit in samenlevingen, is het aannemelijk dat zichtbare, openbare signalering via het dragen van een masker mogelijk ook de naleving van andere gezondheidsmaatregelen vergroot, zoals afstand houden en handen wassen. Daarbij zou het dragen van mondkapjes tot gevoelens van empowerment en zelfeffectiviteit leiden, wat op zijn beurt ook zou kunnen suggereren dat maskers de naleving van ander gezondheidsgedrag zouden kunnen vergroten. [Deze aanname is niet getest in de corona context].

Het dragen van een masker in het openbaar is het meest effectief om de verspreiding van het virus te stoppen wanneer de naleving hoog is (dus veel andere mensen ook een masker in het openbaar dragen). Op basis van onderzoek in Hong Kong tijdens de SARS-CoV-2 uitbraak blijkt dat dat naleving van het dragen van maskers verbeterde toen de pandemie 3 weken duurde: 74,5 % van de mensen gaf aan het masker te dragen en wanneer ze naar buiten gingen steeg dit tot 97,5%. Vergelijkbaar survey onderzoek in Hong Kong tijdens de SARS uitbraak in 2003 laat een nalevingspercentage van 79% zien en een nalevingspercentage van 10% ten tijde van de H1NI pandemie in 2009.

Het is waarschijnlijk dat het dragen van een mondkapje alleen zal optreden als er een grote pandemie is dat leidt tot een grotere mate van bezorgdheid en angst onder de bevolking. De eerste RCT (2008) over maskergebruik vond dat naleving laag was, maar wordt beïnvloed door de perceptie van risico. Bij een pandemie is de verwachting dat de naleving verbetert.

Het is een interessant artikel, maar het aangedragen bewijs voor een aantal uitspraken/aannames is vaak gebaseerd op onderzoek in andere contexten. Vaak gaat het wel over andere virus contexten, maar soms ook om hele andere contexten zoals de aanname over risicocompenserend gedrag. Mijn inschatting is wel dat de studies die ze als bewijs aandragen vaak wel van goede kwaliteit zijn, maar door eerst genoemde reden kunnen we geen harde uitspraken doen over de betekenis van mondkapjes in corona context.

Het artikel ging niet in op het goed gebruiken van het mondkapjes. Wel werden onderzoeksresultaten gepresenteerd uit studies die ook gekeken hebben naar het tegenhouden van druppeltjes / aerosol door mondkapjes van mindere kwaliteit dan de voorgeschreven mondkapjes in ziekenhuizen. Daaruit bleek dat ook deze mondkapjes veel tegenhouden.

Er stonden in het artikel nog wel wat verwijzingen naar mogelijk interessante literatuur. Deze zal ik in de map zetten.

Groet, 5.1.2e